

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hviſs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

De Coena Domini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

QVÆSTIO LXXIV.

Suntne etiam infantes baptizandi?

RESP. Omnino, idque necessitate *medij & precepti*. Nam cum æque ac adulti ad fœdus^a & Ecclesiam Dei pertineant^b; cumque ijs per sanguinem Christi, remissio *† peccati originalis*, & Spiritus Sanctus, fidei effector, non minus quam adultis promittatur^c; per Baptismum Ecclesie Dei inserendi sunt, & ab infidelium liberis discernendi. Itidem *fermè* ut in veteri fœdere per Circumcisionem fiebat^d *typice*: cui in nouo fœdere substitutus est Baptismus^e, *gratiam efficienter conferens, ut instrumentum, non ut merum signum.*

^a Gen. 17. 7. 1. Cor. 7. 14. ^b Marc. 10. 14. 15. 16. ^c Act. 2. 38. 39. ^d Gen. 17. 12. 11. Col. 2. 11. 12.

RESP. Quod Christus me atque omnes fideles de hoc *† transubstantia. † fracto* pane edere, & de poculo *realis sanguinis* distributo bibere iussit in sui memoriam^a, addita hac promissione, *non personali, sed tantum generali*; Primum, Corpus suum non minus certo pro me *& omnibus* in cruce oblatum & fractum, & Sanguinem suum pro me *& omnibus* tusum esse; quam oculis cerno, *† specierum panis † panem* Domini mihi frangi, & ** Calicem be. * poculum* *mediationis* mihi communicari^b: Deinde, animam meam non minus certo, *& realiter* ipsius Corpore, quod pro nobis crucifixum, & Sanguine, qui pro nobis tusus est; ad vitam æternam ab ipso *Sacramentaliter* pasci, quam *transubstantiatum* panem & vinum, symbola Corporis & Sanguinis Domini *& significantia, & efficientia gratiam*, è manu ministri accepta, ore corporis *& cordis* percipio^c.

^a In quaestion. 77. ^b In quaestion. 77. ^c In quaestion. 77.

DE COENA DOMINI.

DOMINICA XXVIII.

QVÆSTIO LXXV.

Quâ ratione in cœnâ Domini cibaris, admoneris, & confirmaris, te realiter unici illius sacrificij Christi in cruce oblatis, atque omnium eius bonorum participem esse?

QVÆSTIO LXXVI.

Quid est crucifixum Corpus Christi edere, & fustum eius Sanguinem bibere?

RESP. Est, non tantum totam passionem & mortem Christi certa *† cum fide ac spe* amplecti, ac per id *† animi fiducia* in S. Synaxi remissionem peccatorum *venialium*, robur & vitam æternam adipisci^a posse: sed etiam in usu digno *Eucharistie* per Spiritum San-

S s etum,

etum, qui simul in Christo & in nobis rite expiatis habitat^b, ita sacrosancto eius Corpori magis ac magis vniri^c; vt, quamuis ipse in cælo, & in Sacramento sit, nos vero in terra sumus; nihilominus tamen caro sumus de Carne eius, & os de ossibus eius^d, vtque omnia corporis membra ab

vna anima, sic nos vno eodemque Spiritu viuificemur & gubernemur, quem spiritum in Eucharistia roboramus ex reali presentia Christi percepti in eadem.

^a Ioh. 6. 50. 55. 54. 47. ^b Ioh. 6. 63. ^c 1. Cor. 12. 13. ^d Ioh. 6. 56. ^e Eph. 5. 30. ^f Iohan. 6. 57. 58. Rom. 8. 9. 11.

QVÆSTIO LXXVII.

Quo loco promisit Christus, se credentibus tam certo corpus & sanguinem suum sic eaendum & bibendum sub speciebus daturum, quam

† transubstantiatum hunc panem edunt & * calicem bibunt?

† fraclum
* poculū
hoc

RESP. *Caluiniane.* In Institutione Cœnæ, cuius hæc sunt verba: Dominus noster Iesus Christus eâ quâ nocte proditus est, accepit panem, & gratias actis, fregit ac dixit: Accipite hoc est Corpus meum quod pro vobis frangitur: hoc facite in mei recordationem. Itidem & poculum, postquam cœnassent, dicens: Hoc poculum est nouum fœdus per meum sanguinem; hoc facite quotiescunque biberitis, in mei recordationem. Quotiescunque enim ederitis panem hunc, & poculum hoc biberitis, mortem Domini annunciate, donec venerit.

Hæc promissio repetitur à Paulo, cum inquit: Poculum gratiarum actionis quo gratias agimus, nonne communicatio est sanguinis Christi panis, quem frangimus, nonne communicatio est corporis Christi: Quoniam vnus panis, vnum corpus multi sumus. Nam omnes vnus panis participes sumus.

Dominus noster Iesus &c. Vide 1. Cor. 11. 23. 24. 25. 26. Poculum gratiarum actionis Vide 1. Cor. 10. 16. 17.

Orthodoxè.

In Institutione Eucharistiæ, cuius hæc sunt verba ab Apostolo tradita: Dominus Iesus, qua nocte tradebatur, accepit panem, & gratias agens fregit, & dixit: Accipite, & manducate; Hoc est enim Corpus meum, Quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem, postquam cœnauit, dicens: Hic calix nouum Testamentum est in meo Sanguine: Hoc facite, quotiescunque bibetis, in meam commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis Panem hunc, & Calicem bibetis, mortem Domini annunciate, donec veniat.

Calix benedictionis, cui benedicimus nonne communicatio Sanguinis Christi est? Et Panis, quem frangimus, nonne participatio Corporis Domini est? Quoniam vnus panis, vnum corpus multi sumus, omnes qui de vno Pane participamus.

DO.

QVÆSTIO LXXIX.

DOMINICA XXIX.

QVÆSTIO LXXVIII.

Num ergo panis & vinum fiunt Ipsum Corpus & Sanguis Christi?

† Nequam
Verum
* nec

† sed

* ob signa
tur a.

* quam
quam

RESP. † *Fiunt verissime ac realiter.*
Nam vt aqua Baptismi in sanguinem Christi non conuertitur, * & tamen per eam est ipsa peccatorum ablutio, † non solum tantum ac pignus earum rerum: quæ nobis in Baptismo * conferuntur: ita etiam panis Cænæ Dominicæ transubstantiatus est ipsū Corpus Christi, * sicuti etiam pro ratione sacramentorum, & vilitate Spiritui Sancto de his loquendi forma, panis vere Corpus Christi appellatur b, & est.

a 1. Pet. 3. 21. b Gen. 17. 10. Exod. 12. 11. 12. Act. 22. 16.

b Gen. 17. 10. Hoc est pactum meum, quod obseruabitis. Exod. 12. 11. Sic Comeditis illum: Renes vestros, & c. est enim Phasæ, id est transitus Domini.

RESP. b Circumcisio, & Elus agniant signum solum significans futura: At Sacramentum est signum & significans gratiam præsentem, & eam in vsu realiter effectiue conferens. Non est inane elementum, vt istud sequens extra Actionem.

Act. 2. 16. Exurge, & baptizare, & Ablue peccata tua, inuocato Nomine ipsius:

Scil. Verbo & Elemento Ablus, non solo Spiritu, & Sanguine Crucifixi per fidem cum memoria commemorato.

Cur ergo Christus panem transubstantiatum appellat suum Corpus, calicem vero suum Sanguinem seu nouum † Testamentum per suum Sanguinem? Paulus item panem & vinum, communionem corporis & sanguinis Christi?

† fœdus

RESP. Christus non sine graui causa sic loquitur: videlicet non solum vt nos doceat, quemadmodum panis & vinum corporis vitam sustentant^a; sic etiam crucifixum suum Corpus, & effusum suum sanguinem sub speciebus, vere esse anime nostræ cibum ac potum, quo ad vitam æternam nutriatur^b: verum multo magis, vt hoc visibili * Sacramento ac pignore nobis certum faciat, nos non minus vere corporis & sanguinis sui, † vi Sacramenti, participes esse, quam * sacras istas species, in eius memoriam, ore corporis percipimus^c: tum etiam, quod eius passio & obedientia tam certo nostra † esse possit, quam si ipsimet pro nostris peccatis penas dedissemus, & Deo satisfacissemus^d.

* si gno

† per operationem Spiritus Sancti.

* sacra ista symbola

† sic.

a Psal. 104. 14. 15. b Ioh. 6. 55. 49. 51. c Inq. 71. d 1. Cor. 11. 26.

DOMINICA XXX.

QVÆSTIO LXXX.

Quid interest inter Cenam Domini & Missam Papisticam?

SS 2

RESP.

RESP. Cæna Domini nobis
eam digne sumentibus testatur, nos
 perfectam remissionem omnium
 nostrorum peccatorum habere *posse*
vi Sacramenti propter unicum il-
 lud Christi sacrificium^a, quod ipse
 met semel^b in cruce peregit: &
singulis vim confert Sacramentis: tum
 etiam, nos per † *dignam Synaxin* in-
 feri Christo^d, qui iam secundum na-
 turam suam humanam *non* tantum
 in cælis est ad dextram patris^e, *sed*
etiam in Sacramento, & ubique vult à
 nobis adorari^f. In Missa * *item mi-*
nime negatur, viuos & mortuos ha-
 bere remissionem peccatorum pro-
 pter unicum Christi passionem † *Id*
eoque etiamnum quotidie Christus
 pro ipsis à * *sacerdotibus* offertur: tū
 etiam *recte* docetur, Christum cor-
 poraliter sub speciebus pan. s& vini
 esse, ideoque in illis adorandum ef-
 se. Atque ita ipsum Missæ funda-
 mentum nihil aliud est, quam † *ite-*
ratio incruenta unici illius sacrificij &
 passionis Iesu Christi g. & * *sacrosan-*
cta doctrina.

† Spiritum Sanctum

* autem

† nisi

* sacrificiis

† abnegatio

* execranda idololatria^h

^a Luc. 22. 19. 20. ^b Hebr. 9. 25. 26. 27. 28. ^c
 1. Cor. 5. 7. Heb. 10. 14. Ioh. 19. 30. ^d Io. 6. 63.
 1. Cor. 12. 13. ^e Col. 3. 1. Act. 3. 21. ^f Act. 7. 56. 57.
 58. 59. ^g Galat. 5. 4. ^h Dan. 11. 38. 39. Deut.
 27. 15.

^d Ioh. 6. 63. Spiritus est, qui vivificat: caro non
 prodest quidquam. Verba qua ego locutus sum vo-
 bis, spiritus & vita sunt. 1. Cor. 12. 13. In vno spi-
 ritu omnes nos in vnum Corpus baptizati sumus.

^d RESP. Non prodest sola Christi caro;
 sed cum Diuinitate vnita, accedente no-
 stro spiritu ac fide; sic vivificat. Sic in spiri-
 tu Verbi accedentis ad elementum in ipsa
 baptizatioe fit Sacramentum. Sic in Sy-
 naxi, &c.

^e Col. 3. 1. Christus est in dextra Dei sedens.
^e RESP. Sed non tantum: nam & in Eu-
 charistia est Sacramentaliter: & alibi præ-
 senter, essenter, potenter.

Act. 3. 21. Quem oportet cælum suscipere vsq;
 in tempora restitutionis omnium.

^g Gal. 5. 4. Euacuati estis à Christo, qui in lege
 iustificamini; à gratia excidistis: Nos enim spi-
 ritu ex fide spem iustitiæ expectamus.

^g RESP. Ergo vt terra volat: Sic, Missa est
 abnegatio passionis Christi. Propudium
 hoc consequentiæ Calvinianæ est.

^h Dan. 11. 38. 39. Deus autem Maozim in lo-
 co suo venerabitur, & Deum, quem ignorauerunt
 patres eius, colet auro, & argento, & lapide pre-
 tioso. Et Deut. 27. 15. Maledictus homo, qui facit
 sculpitile & Conflatile, abominationem Domini,
 opus manuum artificum, ponetque illud in ab-
 sccondito.

^h RESP. 1. Hæc blasphemia est in Sa-
 cram Domini Cænam ac Missam. 2. Alubi
 idia Papæ, vt Antichristi, personam euo-
 munt per calumniam. Vide Bellar. 3. Con-
 tradicit eis sua definitio Idololatriæ infra
 quæst. 95.

QVÆSTIO LXXXI.

Quibus accedendum est ad mensam
 Domini?

RESP. Tantum ijs, qui *rite con-*
fessi vere dolent, se suis peccatis De-
 um offendisse^a; † *sperant* autem, sibi † *confi-*
 ea propter Christum remissa esse, *dunt*
 † *in penitentia Sacramento*: Non ta-
 men quas reliquas habent infirmita-
 tes, eas passione & morte illius ob-
 rectas *solum* esse, ^b *sed roboratas*: qui-
 que desiderant, *ac opere ipso student*,
 magis ac magis *vina* in fide^c, & inte-
 gritate vitæ^d proficere.

Hypocritæ autem, & qui non
 vere

vere resipiscunt, damnationem sibi edunt & bunt^e.

^a b e i. Cor. 11. 28. 1. Cor. 11. 26. d 1. Cor. 11. 23. e i. Cor. 11. 29.

QVÆSTIO LXXXII.

Suntne illi etiam ad hanc Cœnam admittendi, qui confessione & vitâ se infideles & impios esse declarant?

† fœdus

RESP. Nequaquam^a. Nam eo pacto † Sacramentum Dei profanatur^b, & ira Dei in vniuersum Cœtum concitatur^c. Quocirca Ecclesia, ex præscripto Christi & Apostolorum^d, hos, clauibus regni cœlorum vtens, e, à cœna arcere debet^e, quoad resipuerint & mores mutauerint^g.

^a Mat. 7. 6. ^b Psal. 50. 16. e i. Cor. 11. 30. d Mat. 18. 15. 16. 17. Tit. 3. 10. 1. Thes. 3. 6. 14. 15. e Mat. 16. 19. f i. Cor. 5. 11. g 2. Cor. 2. 6.

DOMINICA XXXI.

QVÆSTIO LXXXIII.

Quid sunt Claves regni cœlorum?

RESP. Minime Prædicatio Euangelij, sed Sacramentalis absolutio, & Ecclesiastica disciplina^a; quibus cœlum credentibus aperitur, infidelibus autem clauditur^b.

^a Mat. 16. 19. Mat. 18. 18. Ioh. 20. 22. 23. 2. Cor. 10. 4. 5. 6. b Ibidem.

^a Mat. 16. 19. Tibi dabo claves regni cœlorum. Mat. 18. 18. Quaecunque alligaueritis super terram. Ioh. 20. 22. 23. Insufflauit, & dixit eis, Accipite spiritum Sanctum, quorum &c. 2. Cor. 10. 4. 5. 6. Arma militiæ nostræ nō carnalia sunt, sed potentia Deo ad destinationem, in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi: Et in promptu habentes vlcisci omnem inobedientiam, cum impleta fuerit vestra obedientia b Idem.

^a RESP. Logi! Nil docent hæc propositum, quod Claves eæ sint Prædicatio, Vide Bellarminum.

QVÆSTIO LXXXIV.

Quo pacto clauditur & aperitur regnum cœlorum † Absolutione Sacramentali?

† Prædicacione Euangelij?

RESP. Cum ex mandato Christi, credentibus vniuersis & singulis^a, publicè annunciatur, omnia peccata ipsis diuinitus propter meritum Christi in Sacramento penitentiæ seu Confessionis auricularis condonari^b, quoties promissionem Euangelij vera fide † per Confessionem, Absolutionem & Contritionem sibi curant applicari.

† amplectuntur e.

Contra verò omnibus infidelibus & hypocritis^d denurciatur, tantisper ipsis iram Dei & æternam condemnationem incumbere^e, dum in suis sceleribus perseuerant^f in expiati, seu voluntarie non penitendo, seu peccatis eorum ab Sacerdote retentis.

Secundum quod Euangelij testimonium Deus tam in præfenti quàm in futura vita iudicaturus est^g.

§ 3 ^a Mar.

a Marc. 2. 3. 5. *b* Mat. 16. 19. Ioh. 20. 22. 23.
c Ioh. 6. 37. Ezech. 33. 11. *d* Ioh. 8. 24. Act. 8. 21.
 22. *e* Mat. 16. 19. Ioh. 20. 22. 23. *f* Mat. 3. 7. 8. *g*
 Rom. 2. 16. Mat. 18. 18.

QVÆSTIO LXXXV.

*Quo pacto clauditur & aperitur regnum
 calorum per Disciplinam Ecclesia-
 sticam?*

RESP. Cum ex mandato Chri-
 sti, ij qui nomine quidem sunt Chri-
 stiani, verum doctrinâ ^a aut vita ^b se
 ostendunt à Christo alienos, post-
 quam al. quoties fraterne admoniti
^c, ab erroribus aut flagitijs discedere
 nolunt, Ecclesiæ indicantur, aut ijs
 qui ab Ecclesia ad eam rem sunt cõ-
 stituti ^d: ac si ne horum quidem ad-
 monitioni pareant ^e, ab iisdem inter-
 dictione Sacramentorum ex cõctu
 Ecclesiæ ^f, & ab ipso Deo ex regno
 Christi excluduntur ^g; ac rursum, si
 emendationem profiteantur, & re
 ipsa declarent ^h, tanquam Christi &
 Ecclesiæ membra recipiuntur ⁱ.

a Tit. 3. 10. 2. Iohan. 10. 11. *b* 1. Cor. 5. 11. *c*
 Mat. 18. 15. 16. 17. *d* Mat. 18. 17. *e* Mat.
 18. 17. *f* 1. Cor. 5. 11. 1. Cor. 5. 13. *g*
 Mat. 16. 19. *h* 1. Cor.
 2. 6. 7.

TERTIA PARS
 DE GRATITVDINE.

DOMINICA XXXII.

QVÆSTIO LXXXVI.

*Cum ab omnibus peccatis & miserijs,
 † cum aliquo nostro merito, * maxime † sine
 Dei misericordiâ, propter Christum libe- * sola
 ratissimus, quid est, cur bona opera
 faciamus?*

RESP. Quia postquam nos Chri-
 stus suo sanguine redemit, renouat
 nos quoque suo merito, Sacramentis
 & Spiritu, id est, in Baptismo regenerat
 ad imaginem sui ^a, vt tantis benefi-
 cijs affecti, in omni vita nos erga
 Deum gratos declaremus ^b, & ipse
 per nos celebretur ^c, ad maius no-
 strum meritum. Deinde, vt nos quoq;
 ex fructibus, de tua quisque fide
 * certius speremus. Postremo, vt vita
 nostræ integritate alios Christo lu-
 crificiamus ^d.

a 1. Cor. 1. 30. Tit. 2. 14. *b* Deut. 32. 6. *c* Mat.
 5. 16. *d* Iacob. 2. 18. 1. Ioh. 2. 34. *e* 1. Pet. 31. 1. Pet.
 2. 12.

Ad hæc responsio patet ex supra dictis.

QVÆSTIO LXXXVII.

*Non possunt igitur illi seruari, qui ingrati,
 & in peccatis secure persistentes, a sua
 prauitate ad Deum non con-
 uertuntur?*

RESP.